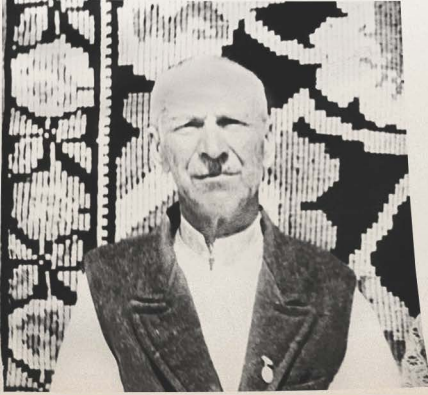

Gavrilă Vatră

Gavrilă a lui Ion Vatră din Herăstrăul Brancei

Gavrilă I. Vatră născut 12 XI 1899
căsătorit la 25 I 1920. Decedat 11 XII 1980

Pagini de istorie

editura
CREZ
2022

ISBN: 978-606-95481-3-4

Gavrilă Vatră

Gavrilă a lui Ion Vatră din Herăstrăul Brancei

ISBN 978-606-95481-3-4

Mulțumiri ale editorului

Calde mulțumiri vărului meu Vasilică Anghelușanu, cel care mi-a încredințat acest jurnal. Fără încrederea și insistența lui această carte nu ar fi existat.

Mulțumiri vărului meu Ion I. Vatră pentru generozitatea cu care mi-a oferit spre copiere fotografiile ce însoțesc această carte.

Grafică: Georgian Ion

Gavrilă Vatră

Gavrilă a lui Ion Vatră
din Herăstrăul Brancei

- Pagini de istorie -

Focșani, 2022

Cuvânt înainte

Pentru orice om conștient de trecerea sa prin lume trecutul important. În acest sens fiecare dintre noi încercăm să ne aflăm rădăcinile, să cunoaștem cât mai multe despre strămoșii noștri. Mulți dintre oameni, însă, nu au această șansă. Între oamenii simpli sunt puțini cei care au avut răbdarea de a scrie fărâme din viața lor, astfel că multe lucruri au rămas neștiute. Sunt și excepții, sunt oameni care au scris despre viața lor.

Un altfel de om a fost bunicul meu Gavrilă Vatră. Deși am fost mic copil când s-a stins mi-l amintesc foarte bine: înalt și bine făcut, cu părul alb ca neaua, cu o mustăcioară scurt tăiată, îmbrăcat în haine tradiționale vrâncenești, era ca un bunic din poveste. Mergeam destul de rar la dânsul căci, încă de când eram mic, părinții au ales să plece spre a face un rost mai bun copiilor la oraș. Mama îl respecta în mod firesc, îi spunea „Tatica” și așa cum era rânduiala strămoșească atunci când venea la el și în biserică îi săruta mîna. Noi copiii îi spuneam „Tata moșu Gavrilă”. Pe noi copiii ne îndulcea cu zahăr cubic iar cei mari erau omeniți cu țuică cu zahăr încălzită pe plita sobei din casă. Nu îmi aduc aminte nici un cuvânt al său, ultima amintire e legată de înmormîntarea sa, două lucruri uimindu-mă: mirosul de rășină de brad din camera casei unde era depus și joaca nebună a tinerilor din fața casei.

Am avut șansa de a avea un bunic care s-a gândit să lase urmașilor un caiet cu amintiri din viața lui. Acest caiet a rămas moștenire la unul dintre verii mei iar acesta, înainte de plecarea la muncă în străinătate, mi l-a încredințat spre a-l citi și păstra. Tumultul vieții, mulțimea grijilor și a responsabilităților prin care treceam în acel moment m-au făcut să nu mă aplec asupra lui. Atunci când am citit, însă, am înțeles că este un caiet valoros, că scrisul bunicului meu nu se adresează doar familiei sale, numeroșilor săi urmași, ci poate fi de interes pentru mulți oameni. Și asta pentru că în el cititorul va descoperi însemnate lecții de viață și pagini de istorie trăită. Va descoperi, cu siguranță, o altă lume, cu o viață mult mai grea decât a omului contemporan.

În caietul său Gavrilă Vatră nu se oprește prea mult asupra familiei sale, nu dezvăluie prea multe despre viața copiilor și nepoților săi, deși la sfârșitul vieții se putea mândri cu o familie numeroasă, având pe lângă cei șase copii 23 de nepoți, o parte dintre ei căsătoriți și având la rândul lor copii, ci se oprește mai ales la întâmplări importante ce privesc comunitatea și țara în care trăia.

În acest sens sunt foarte interesante referirile sale la viața dinainte de primul război mondial, la trecerea prin cele două războaie mondiale, la felul în care a trăit viața de soldat, la arestarea sa de către comuniști în urma revoltei din munții Vrancei, la suferințele din temnițele comuniste și trecerea prin foamete plus multe alte întâmplări. În final sunt consemnate câteva frământări familiale legate de partea finală a vieții, întâmplări pline de tâlc, ce arată un fel de a gândi diferit de al nostru. Pentru că cei mai mulți dintre cei implicați în ele au plecat în veșnicie am gândit că este folositor să rămână scrise.

Fiind trăitor al credinței creștine toate faptele consemnate sunt judecate în registru spiritual. Cartea este ușor de citit, este plăcută, are un farmec aparte care prinde pe cititor.

Am păstrat textul original, fără a schimba nimic din ortografia cuvintelor și din topica frazei dorind să păstrăm savoarea textului așa cum au fost consemnate în textul original.

30 Martie 1978 am început a scrie Glosa
Monografia satului Herăstrău
Istoricul Comunei Herăstrău care a existat Unitate
administrativă Comunală pînă la 1 august 1968 cînd s-a
unificat cu Comuna Ustoroști Județul Vrancea
Este situată la extrema de vest a Vrancei pe valea Rîrșei
pe teritoriul cărui se găsește cel mai vechiu Schit al
Vrancei numit „Schitul Valea Neagră”
Biserica schitului fiind dinol declarată „Monument Istoric”
Băștinii spun că lemnul necesar construcției acestui Monu-
Istoric a fost procurat chiar de pe coasta dealului la poalele că-
se găsește biserică schitului.
Intravîntul bisericii a fost parbosit cu lespezi de piatră pe
tot prin această comună de la locul numit „Balasca”.
Căstăpikasma bisericii este zugrăvită printr-o scri-
sură însoțită de o plăta de aur, motivul este o icoană a Maicii Domni-
mbrăcată cu argint adusă de călugări de la Heru Rusia în țara
Credincioșii o cereau de la furșii și purșii bisericii în ea
de seceță pe care o luau în căruțe și o duceau pe șimplii pe
a înepi pleile. În anul 1937 a fost reparată biserica făcîndu-
dusumeana din lemn de brad peste lespezile de piatră făcîndu-
dusumeana cu noștra rozie porții pe dinăuntru și pe afară
noștra ghie și acoperisul cu țigăle și peșteră, ca să se
conducă această instituție de Sosefiei Mănașii ca în țara
erau călugări care se ocupau cu creșterea omiolelor 70-80 și
2, 3 noei cu lăpțe 2, boz 1 Cal, porci, păsări etc. etc. se o
cu grădinară cu tot felul de legume, porumb
Porcedea o moară de apă pentru măcinat porumb, un fărâș
de apă care forșona lemnul în scîndura dulapului pe care ipe-
aliza pe roze Comunei și la țiguri, Ochelști, Focșani.

Motto:

Din munți din dealuri și văi Dar nam avut norocul
Cînd cornul a sunat Să stăm liniștiți
La luptă noi, vrîncenii Căci a venit potopul
Cu toți am plecat. De oameni înrăiți.

Acum, ca și altă dată Ei ne-au cerut avutul
Cînd Ștefan a venit Ce în luptă l-am câștigat
Oșteni pentru lupte Să nu le dăm tributul
La noi el a găsit. Contra lor neam răsculat.

Căci noi sîntem urmași Și atuncea noi în grupuri
Dea Tudore vrîncioae Prin văi ne-am adunat
Să nu fugim ca lași Să ne apărăm avutul
Cînd noi avem războaie. Ce în lupte l-am cîștigat.

Cînd liniștea se lasă Am fost împrăștiați
Și vifuru a trecut Prin munți și prin păduri
Noi ne-am întors acasă De bestii și gelați
La oi și la pămînt. Făcuți dintre panduri.

Familii neau distrus
Și tot ei neau luat
Pîrîu de lacrimi a curs
Pe mulți neau împușcat.

Și astfel neau prins pe toți
Grozav ne-au schingiuit
În temniță vîrîți
Noi mult am suferit.

În temnița Galați
Acolo nea strîns pe toți
Am fost noi aruncați
Mai rău ca niște hoți.

Nea judecat cu ură
Și fără de dreptate
La canal și la mină
Nea dus o bună parte.

Iar o altă parte rămași
În Gherla și Aiud
Am suferit de foame
Un chin grozav și crud.

La muncă nea vîrît
În fabrica pușcării
Și am muncit atît de mult
Ca în timpuri de robie.

Capitolul §1

30 martie 1978

am început a scrie - G. Vatră
Monografia satului Herăstrău

Istoricul comunei Herăstrău care a existat Unitate administrativă comunală până la 1 august 1968 când s-a unificat cu comuna Nistorești, Jud. Vrancea.

Este situată la extrema de vest a Vrancei, pe valea Nărujei, pe teritoriu căruia se găsește cel mai vechi schit al Vrancei, numit Schitul Valea Neagră, Biserica schitului fiind declarat „Monument istoric”. Bătrânii spun că lemnul necesar construcției acestui Monument istoric a fost procurat chiar de pe coasta dealului la poalele căruia se găsește biserica schitului.

Înăuntrul bisericii a fost pardosită cu lespezi de piatră procurat tot din această comună de la locul numit „Balașca”.

Catapiteasma bisericii este zugrăvită frumos cu sfinți evlavioși, suflată cu aur, unde se află o icoană a Maicii Domnului îmbrăcată cu argint adusă de călugări de la Kev Rusia. În trecut credincioșii o cereau de la forurile superioare bisericesti în cazuri de secete, pe care o luau în căruțe și o

duceau pe câmpii pentru a începe ploile. În anul 1937 a fost reparată biserica făcându-i-se dușumeaua din lemn de brad peste lespezile de piatră văpsînd dușumeaua cu văpsea roșie pereții pe dinăuntru și pe afară cu văpsea gri și acoperișul cu văpsea roșie, lucrare executată de mine G V ca stareț care conducea această instituție era preutul Dosoftei Mocănașul ca veșuitori erau călugări care se ocupau cu creșterea animalelor 70-80 oi, 2,3 vaci cu lapte, 2 boi, 1 cal, porci, păsări etc. etc. se ocupau cu grădinăria cu tot felul de legume, porumb.

Posedau o moară de apă pentru măcinat porumb, un ferăstrău de apă care fasonau lemnul în scîndură, dulapi pe care îl comercializa pe raza comunei și la târguri Odo-bești, Focșani.

Comuna Herăstrău se compunea din următoarele sate:

Vetrești, a cărui denumire este de la prima familie băști-nașă ce se numea „Vatră”.

Podul Tîrdi, după numele familiei Tîrdea.

Ungureni, după numele familiei Ungureanu.

Dăriești după numele familiei Darie.

Podul Șchiopului după numele familiei Ursu care era șchiop de un picior.

Chiriac după numele familiei Chiriac.

Văcăria deoare ce acolo se strîngea vitele pentru emăș vara.

Prima mențiune documentară în legătură cu comuna Herăstrău datează din anul 1914 când s-a cerut un tabel cu numele birnicilor din Vrancea pentru ca la 15 iulie 1917 să aflăm că la împărțirea munților pe sate Spinești cu Herăstrău și Scătura Viscului să primească Munții Zboina și Fruntea cea Mare. Începând cu data de 1 august 1968 fosta comună Herăstrău sa unificat cu com. Nistorești a cărui nume legenda spune că vine de la Nistor unul din feciorii babei Vrîncioaia.

Vecinii Com. Herăstrău sînt la est com. Nistorești și Năruja, la sud com. Paltin, la vest munții Vrancei, Zboina, Petrosul iar la nord comuna Vrîncioaia și Spinești.

Terenul com. Herăstrău este format din platouri nu prea mari pe care s-au format cătune și sate, dealuri, povârnișuri, scursuri, coaste, terenuri fugitive, păduri și munți.

Adîncimea fîntînilor (puțurilor) în medie este de circa 4 m. La ape putem aminti: pîrîul Valea Neagră afluent al rîului Năruja și alte rîuri mai mici Bălosu și Mișina.

Clima Com. Herăstrău este specifică localităților de munte cu veri scurte, ierni friguroase și geroase și cam golașe arareori de zăpadă, uneori iarna începe în noiembrie pînă în luna mai. Toamne cam posomorîte, ploioase. Ca vînturi aici bate vîntul din Petrosul și Zboina și crivățul de miază noapte.

Brumele încep să cadă de pe la 1 octombrie și primăvara se întîlnesc pînă la sfîrșitul lui aprilie.

Cantitatea medie a precipitațiilor anuale este de 40-50 litri pe metrul pătrat.

Principalele tipuri de sol se pot întîlni aici ca straturi masive de piatră (stânci) deasupra cărora se află un strat de argilă amestecat cu pămînt bun, formînd un fel de tălpău.

Pe raza com. Herăstrău cresc păduri de conifere în special și din foioase se întîlnește fagul, mestecănul, arinul etc. Pe dealuri golașe și pleșuve pe care sau făcut plantații masive de salcie, plop, mestecăn, cătină etc.

Tot pe raza acestei comuni se mai pot întîlni și fînețe naturale ce împodobesc golurile pădurilor și fac plăcută priveliștea ochilor omenesc.

Putem spune cu aprocsimație deoarece unele sau mai plantat că se găsesc 413 Ha. fînețe și 23 Ha. pășuni.

Suprafața comunei Herăstrău actual sat se află la o depărtare de 8 ½ km de reședința com. Nistorești.

Numărul gospodăriilor satului Herăstrău este de 380 +90 luate la un loc din toate satele componente.

Denumirea Comunei Herăstrău

A luat ființă deoarece pe râul apei Năruja care curge prin mijlocul comunei au fost construite Ferăstraie (joagăre) de fasonat material lemnos de esență: Brad, Molid, fag, etc. etc.

Pe care locuitorii comunei Herăstrău îl foloseau pentru construcții la case de locuit, grajduri pentru vite, magazii, împrejmuirea caselor etc, etc.

După care îl comercializa transportîndul în căruțe trase de boi pe drumuri impracticabile pe cursul apelor, năruja, reghiu, milcovul pînă la Odobești, Focșani, Panciu și alte localități și din afara județului de unde îl vindea pe schimb de cereale pentru întreținerea familiilor deoarece ce în această comună porumbul nu ajunge la maturitate din cauză că este distrus de fiarele sălbatice Urși, porci sălbatici și chiar de păsări. Plecau oameni din comună cu căruțele încărcate cu material lemnos și nutreț pentru vite, Luni dimineața și se înapoia sâmbăta seara istoviți, atît oamenii cît și vitele care parcurgeau sute de kilometri pe jos, drumuri impracticabile de multe ori se întâmpla ploi torențiale pe care îi apuca pe cîmpuri fără adăposturi și așa mergeau zi și noapte prin bălți și nămoale.

Și care nu aveau vite trăgătoare se ducea pe cîmpi la boeri ca Irimița Pană care aveau mii de hectare de loc arabil pe care îl dădeau la oameni săl muncească din cinci.

Adică trei părți a boierului și două părți a oamenilor care muncea pămîntul iar partea boierului era omul obligat care muncise pămîntul ca să-l transporte la curtea boierului și îl ridica în leși înalte pe scări la 4-5 metri.

Pe moșia acestui boier am muncit și eu G. Vatră 3 ani, la fel ca și cei consăteni ai mei.

N.B. În prezent sa împrădiat oamenii cu pământ arabil de la câmp pe care îl ară cu tractoarele și îl seamănă cu semințele îl prășește fiecare și toamna îl culege pe care și aduce acasă cu mașinile de pe câmp. Iar care nu au fost împrădiate cu locuri la câmp pleacă de acasă dimineața la ora 5, 30 cu autobuzul și seara la ora 6 tot cu autobuzul de la Focșani de unde și a cumpărat tot ce ia trebuit pentru gospodărie: porumb, grâu cartof etc.

Plus există în sat Alimentara cu tot necesarul porumb, mălai, zahăr, pâine, făină de grâu, orez, vin, ulei etc.etc.

Un aprozar cu tot felul de legume și zarzavaturi

Un Chioșc cu tot felul de dulciuri pentru copii etc, etc.

Un Bufet cu tot felul de băuturi

O Școală generală cu 8 clase unde învață copiii satului carte ca să devină o generație cinstită, harnică, deșteaptă și de bun folos Patriei și Statului nostru Socialist.

Capitolul §2

Memoriu

Date și însemnări cu începere de la nașterea mea

Mă numesc Vatră I. Gavrilă în prezent pensionar în etate de 79 ani născut la 12 noiembrie anul 1899 în com. Herăstrău jud. Vrancea fost Putna din părinții mei legitimi Ion și Lisaveta născută Șogor fiind unicul fiu la părinți, botezat de Ion și Măriuța Acreții.

În anul 1908 am intrat la școală clasa I în Podul Șchio-pului și acolo am învățat anul I și al II lea deoarece ce pereții școlii erau făcuți din bârne din lemn de mesteacăn lăsați cu coaja pe lemn care sau tencuit cu lut și în vreo trei ani sau carbonizat pereții începînd a se dărâma rămînînd numai acoperișul care era acoperit cu șindrilă și ca să nu cadă jos acoperișul sau pus niște stîlpi și contrafișuri și mai pe urmă să se facă pereți din cărămidă lucru care sa făcut mai tîrziu.

Ca învățător era Ștefan Șușu de loc din com. Nereju era frate cu Maria soția lui Neculai Ciută care era dascăl de biserică însă sora Maria lui Ștefan Șușu avea o fată pe nume Vasîlca și aceasta venea pe la școală la unchiul ei Șușu și intra în cancelare la el și în urma acestor vizite a dat naștere la o

fetiță pe nume Smaranda și această fată se uita cam întortochiat. Smaranda după ce sa făcut mare a dat naștere Ion I. Ciută zis (boșorogu).

Până când sa terminat lucrarea din cărămidă de la școala din Podul Șchiopului unde în timpul vacanței de vară am lucrat și eu V.G. care căram nisip și apă din valea Nărujei cu tata care avea patru boi și căruțe lucrarea a făcuto niște meșteri din Focșani. În timpul lucrării care a durat doi ani până sa terminat definitiv clasa a III-a și a IV-a am învățat întro casă la schitu Valea Neagră era un învățător pe nume Virgil Jorăscu ca elevi eram în jur a 30 și învățam toată ziua decât la ora 12 când luam masa pe care ne luam fiecare de acasă o bucată de mămăligă prăjită nuci și prune și câte o bucată de ceapă cu sare ca să ne vie să bem apă. Miaduc aminte de Botezatu Maței și fratele lui Grigore care aveau o ceapă și Grigore mânca cam lacom și Maței îi spunea cîteoleacă Grigore că te spui la mama așa erau timpurile pe vremuri nu ca acuma să se găsească toate bunătățile pentru copiii de școală și pentru toată lumea. După ce sa terminat definitiv școala din podul șchiopului neam mutat la școala nouă în anul 1912 eram în cl. a V-a și am învățat de la începutul anului școlar Sept până în vacanța de primăvara paștelor, era învățător Jan Ionescu din Focșani. În acea vacanță eu stăteam singur cu vitele o vacă și vreo 15 oi la Fulga tata umbla cu boii la pădure iar mama cu treburi acasă însă tata mia spus să nu stau degeaba și să car cu roaba toată piatra de pe cosire pe care să fac gropi ca so pun în gropi așa am făcut. M-am pus și am făcut gropile și cărat piatra în ele luni, marți și miercuri în săptămâna mare de lângă paști însă mercuri seara mam îmbolnăvit și nici nu am mâncat nimic a început a mă durea capul amețeam și deabea am putut să dau mîncare la vite după care deabea am putut să vin acasă